

Єгор ВОВК

студент кафедри міжнародних відносин і аудиту
НТУ «Дніпровська політехніка»
Науковий керівник – д.е.н., проф. Марина ПАШКЕВИЧ

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ КИТАЄМ ТА КНДР У ХХІ СТОЛІТТІ

Відносини між Китайською Народною Республікою (КНР) та Корейською Народно-Демократичною Республікою (КНДР) завжди були об'єктом особливої уваги міжнародної спільноти. Ці дві держави, об'єднані спільною ідеологічною спадщиною та геополітичними інтересами, підтримують особливу форму стратегічного партнерства, що змінювалося протягом десятиліть. ХХІ століття стало періодом суттєвих трансформацій у військово-політичній площині їхніх взаємин, зумовлених як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками.

Початок тісного співробітництва між Китаєм і КНДР датується періодом Корейської війни (1950–1953). Китай, щойно завершивши свою громадянську війну, надав масовану військову підтримку Північній Кореї. У 1961 році був підписаний Договір про дружбу, співробітництво та взаємну допомогу, що закріпив обов'язок сторін надавати одна одній допомогу в разі військової агресії. Протягом десятиліть цей договір залишався ключовою правовою основою двосторонніх відносин. Проте вже з 1980-х років спостерігалось поступове охолодження, спричинене економічними реформами в КНР і прагненням Пекіна налагодити відносини із Заходом. Водночас Китай залишався головним політичним і економічним партнером КНДР, зберігаючи інтерес до стабільності на Корейському півострові (Scobell, 2015).

Початок нового тисячоліття приніс нові виклики для співпраці Китаю та КНДР. З одного боку, Пекін прагнув грати роль посередника у врегулюванні ядерної проблеми КНДР, підтримуючи шестисторонні переговори (США, КНДР, Південна Корея, Японія, Росія, Китай). З іншого боку, Китай був зацікавлений у запобіганні економічному колапсу КНДР, що міг спричинити біженську кризу на його кордонах. У цей період Китай активізував свою участь у міжнародних ініціативах з денуклеаризації Корейського півострова, часто засуджуючи ядерні випробування КНДР (Kim, 2021). Попри це, Пекін не підтримував жорсткі санкції, намагаючись зберегти вплив на Пхеньян і уникнути повного відчуження свого союзника.

Після серії ядерних випробувань у 2013–2017 роках китайсько-північнокорейські відносини досягли найнижчого рівня за кілька десятиліть. Китай приєднався до деяких міжнародних санкцій, обмеживши постачання

нафти, вугілля та фінансових ресурсів до КНДР. Проте з 2018 року почалося поступове потепління: Кім Чен Ін чотири рази відвідав Китай, зустрічаючись із Сі Цзіньпіном. Ці зустрічі символізували відновлення стратегічного діалогу та намагання Пекіна посилити свій вплив на політику КНДР (Miracola, 2018).

Для Китаю ядерні загрози Пхеньяна були вагомим аргументом, який або підкреслював важливість для Пекіна ядерної дилеми, або виправдовував заклики до Вашингтону скоротити присутність своїх військ та військоvu активність на Корейському півострові.

Таким чином, Китай демонструє готовність миритися з ядерним статусом Північної Кореї, допоки ця ситуація ускладнює досягнення стратегічних цілей Сполучених Штатів, сприяє збереженню регіонального впливу Пекіна та стримує зусилля міжнародної спільноти щодо повної денуклеаризації Корейського півострова (Kim, 2021).

На сучасному етапі відносини між Китаєм і Північною Кореєю формуються на перетині стратегічних інтересів і безпекових викликів. Попри формальну чинність Договору про дружбу, співробітництво та взаємну допомогу 1961 року, військова координація залишається обмеженою, а Китай дедалі частіше сигналізує, що не гарантує підтримки Пхеньяну в разі, якщо той стане ініціатором збройного конфлікту. Основним пріоритетом Пекіна є збереження стабільності на Корейському півострові, уникнення гуманітарної кризи на кордоні та підтримання геополітичного буфера між Китаєм і союзниками США. Китайська підтримка КНДР зміцнює геополітичний буфер між Китаєм і Південною Кореєю, плюралістичною демократією, яка є союзником США за договором і де перебуває близько 28 500 американських військовослужбовців. Зі свого боку, Пхеньян рішуче підтримує політику «одного Китаю» щодо Тайваню та Гонконгу.

Хоча Китай офіційно підтримує денуклеаризацію, він водночас не поспішає тиснути на КНДР і неодноразово блокував санкції в Раді Безпеки ООН, підкреслюючи необхідність діалогу, а не конфронтації. Незважаючи на те, що Китай одночасно закликає до миру і денуклеаризації, він ігнорує прохання США та їхніх союзників використати свій вплив на КНДР для просування денуклеаризації. Перспективи координації політики зменшуються, враховуючи, що відносини між США і Китаєм залишаються напруженими. Водночас, поглиблення зв'язків між КНДР і Росією викликає обережну реакцію Пекіна, який намагається уникати прямої підтримки російської агресії, зберігаючи баланс у відносинах із Заходом, особливо з метою збереження економічних зв'язків з Європою. (Fong, 2024).

Основними факторами, що визначають трансформацію військово-політичної співпраці Китаю та КНДР у XXI столітті, є глобальне протистояння між США та Китаєм, яке змушує Пекін переосмислювати регіональну політику та шукати додаткові важелі впливу; прагнення забезпечити стабільність на північних кордонах, що стимулює підтримку діалогу з Пхеньяном навіть попри

ядерні провокації; зростання міжнародного тиску на КНДР, який підсилює роль Китаю як головного партнера Пхеньяна; а також внутрішня еволюція політичного режиму в КНДР, що намагається збалансувати незалежність з економічною та політичною залежністю від Китаю.

Перспективи військово-політичної співпраці у 2025 році значною мірою залежать від змін у глобальній геополітичній ситуації: у разі загострення напруженості між США та Китаєм Пекін може посилити підтримку КНДР задля збереження стратегічного буфера, водночас намагаючись уникнути прямої конфронтації з міжнародною спільнотою. Продовження політичних і економічних реформ у Пхеньяні може збільшити роль Китаю як партнера у модернізації країни, особливо у сферах інфраструктури та технологій. Збереження або посилення санкцій сприятиме тому, що Китай залишатиметься основним каналом обмеженої економічної та гуманітарної допомоги, балансуючи між стратегічним партнерством і міжнародними зобов'язаннями щодо денуклеаризації.

Військово-політичне партнерство між Китаєм і Північною Кореєю зазнало суттєвих трансформацій у XXI столітті, що зумовлено зміною глобальної геополітичної кон'юнктури й внутрішніми викликами обох держав. Китай, з огляду на загострення протистояння зі США та прагнення зберегти регіональну стабільність, демонструє прагматичний підхід, балансуючи між підтримкою КНДР і міжнародним тиском, зокрема щодо ядерної проблеми.

Хоча договір 1961 року формально залишається основою військового альянсу, реальна військова координація між країнами обмежена, натомість Пекін зосереджується на політичній підтримці, гуманітарній допомозі та збереженні впливу на Пхеньян як ключового регіонального актора. Китайська дипломатія у відносинах із Північною Кореєю орієнтована на уникнення прямої конфронтації з Заходом, водночас підтримуючи Пхеньян як стратегічний буфер між КНР та союзниками США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Перспективи подальшої співпраці між Китаєм і КНДР визначатимуться динамікою китайсько-американських відносин, жорсткістю міжнародної санкційної політики, а також внутрішньою стабільністю режиму в Пхеньяні. Китай може посилювати свою участь у підтримці економічної життєздатності країни через обмежені канали торгівлі, інфраструктурні проекти та гуманітарну допомогу, підтримуючи стабільність на Корейському півострові і водночас захищаючи власні стратегічні інтереси.

Список використаних джерел

Fong, C. (2024). The China-North Korea Relationship. Council on Foreign Relations. Retrieved from <https://www.cfr.org/backgrounder/china-north-korea-relationship>

- Kim, H. (2020). China's Evolving North Korea Policy. *The Institute for Security and Development Policy*. Retrieved from <http://isdpeu/wp-content/uploads/2020/04/Chinas-Evolving-North-Korea-Policy-FA-02.04.20.pdf>
- Kim, S. (2021). Can China be a Real Partner in Bringing North Korea to the Nuclear Negotiating Table? *RAND Corporation*. Retrieved from <https://www.rand.org/pubs/commentary/2021/07/can-china-be-a-real-partner-in-bringing-north-korea.html>
- Miracola, S. (2018). «Leading From Behind»? China's Role in Pyongyang's Shift. *Italian Institute for International Political Studies*. Retrieved from <https://www.ispionline.it/en/publication/leading-behind-chinas-role-pyongyangs-shift-20771>
- Reilly, J. (2013). China's Economic Statecraft: Turning Wealth into Power. *The Lowy Institute for International Policy*. Retrieved from https://www.files.ethz.ch/isn/175042/reilly_chinas_economic_statecraft_web.pdf
- Scobell, A., Cozad, M. (2015). China's North Korean challenge. *RAND Corporation*. Retrieved from <https://www.rand.org/pubs/commentary/2015/04/chinas-north-korean-challenge.html>

Тетяна САМОЙЛЕНКО

студентка кафедри міжнародних відносин і аудиту
НТУ «Дніпровська політехніка»

Науковий керівник – к.п.н., доц. Анастасія ПЕРФІЛЬЄВА

ТРАНСФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

У сучасному глобалізованому світі інформаційні технології стали потужним інструментом впливу на міжнародні відносини, політичні процеси та суспільну свідомість. Однак разом із можливостями, які відкриває цифрова епоха, з'явилися й нові загрози – зокрема, інформаційна війна, яка перетворилася на один із ключових інструментів сучасних конфліктів. Від кібератак до цілеспрямованих кампаній дезінформації – ці явища не лише підривають стабільність окремих держав, а й ставлять під сумнів ефективність традиційних норм міжнародного публічного права.

Сьогодні міжнародне право, сформоване в умовах класичних збройних конфліктів, виявляється недостатньо пристосованим для протидії сучасним інформаційним загрозам. Відсутність чітких правових визначень, неефективність існуючих механізмів реагування та порушення прав людини в цифровому просторі – все це вимагає термінового переосмислення та адаптації правових інструментів.